

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ"
для студентів напряму підготовки
6.030503 " Міжнародна економіка"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Протокол № 2 від 17.09.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач Резнікова Т. О.

Р 58   Робоча програма навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" денної форми навчання : [Електронне видання] / укл. Т. О. Резнікова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 77 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних і семінарських занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка".

Вступ

Сучасні міжнародні економічні умови, в яких функціонують вітчизняні підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності чинників зовнішнього середовища. Усе це сприяє виникненню несприятливих ситуацій, що супроводжуються конфліктністю економічних інтересів і відсутністю повної та достовірної інформації. У таких умовах важливістю набуває вміння менеджерів адаптувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства до змін зовнішнього середовища та приймати науково обґрунтовані, оптимальні рішення з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу підприємства. Можливість досягнення цього обумовлюється ґрунтовною фаховою підготовкою майбутніх фахівців-економістів в сфері зовнішньоекономічної діяльності та керівників підприємства, яка враховує всі аспекти сучасної практики господарювання на міжнародних ринках.

Навчальна дисципліна "Міжнародні фінанси" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" для денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Нормативна
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		4-й
Курсова робота		Семестр
Загальна кількість годин – 252		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5; самостійної роботи студента – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		34 год
		Практичні, семінарські
		52 год
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		158 год
		у тому числі курсова
		36 год
Вид контролю		
екзамен		
8 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно обґрунтування фінансових рішень у міжнародному середовищі з різним ступенем невизначеності та ризику.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів фінансових рішень, методичних підходів до аналізу та управління міжнародними фінансами;

оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу щодо різних валютних, кредитних, фондових та інших операцій з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів.

"Міжнародні фінанси" – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій економічного обґрунтування й прийняття найбільш ефективних фінансових рішень з урахуванням мінливості зовнішнього середовища.

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна фінансова система та процеси, що відбивають різні аспекти міжнародних фінансових ринків.

Предметом навчальної дисципліни є фінансові рішення щодо ЗЕД підприємств, а також діяльності ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Міжнародна економіка" "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Фінанси підприємства", "Міжнародний менеджмент". У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Управління проектами", "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства", "Управління міжнародними стратегіями", "Міжнародний маркетинг" а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, бакалаврських та магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань.

Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо фінансової діяльності підприємств, ТНК, ТНБ на міжнародних ринках;

сутність та основні види здійснення валютної політики країни;

основні принципи проведення валютних операцій підприємствами, ТНК, ТНБ;

основні підходи до здійснення транснаціональних операцій ТНК, ТНБ;

сучасні економіко-математичні методи та моделі обґрунтування фінансових рішень в міжнародному бізнес-середовищі;

природу виникнення невизначеності та фінансових ризиків, їх різновиди і вплив на якість управлінських рішень;

напрями хеджування та методи зниження фінансових ризиків операцій на міжнародних ринках;

вміти:

проводити ідентифікацію та аналіз ключових фінансових проблем ЗЕД підприємства, ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж;

обґрунтовано визначати оптимальні форми кредитування, фінансування реалізації фінансових рішень на міжнародних ринках;

застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки та прийняття фінансових рішень щодо операцій на валютних, кредитних, фондових ринках;

здійснювати аналіз та управління валютними, кредитними, інвестиційними потоками підприємств в сфері міжнародного бізнесу;

активно використовувати як джерела інвестування міжнародні ринки капіталу з урахуванням особливості кожного ринку;

оцінювати рівень фінансових ризиків у сфері міжнародного бізнесу, здійснювати управління ними з використанням економіко-математичних методів.

Студенти повинні оволодіти професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
МФ 1	Знання, вміння та навички щодо визначення сутності, структури, елементів світового фінансового середовища	Здатність ідентифікувати структуру та елементи світового фінансового середовища
		Здатність визначати курси валют та ідентифікувати різні методи котирування
		Здатність обґрунтовувати монетарну та фінансову політику ЄС
		Здатність обирати форми міжнародних розрахунків
		Здатність аналізувати платіжний баланс та виявляти чинники його змін
		Здатність визначати структуру міжнародних фінансових ринків
		Здатність менеджера визначити вигідність дій при здійсненні валютних операцій
		Здатність визначати ефективність дій менеджера на міжнародних фінансових ринках
МФ 2	Знання, вміння та навички щодо визначення фінансової стратегії та тактики міжнародних корпорацій, міжнародних банків та страхових компаній	Здатність визначити структуру фінансів ТНК, вигідність трансакцій
		Визначати рівень ефективності управління короткостроковими активами міжнародних компаній
		Визначати величину вартості короткострокового кредитування ТНК
		Визначати ефективності довгострокових інвестиції ТНК
		Визначати рівень валютних ризиків ТНК, використовувати можливості міжнародної банківської системи та системи міжнародного оподаткування
		Здатність визначити розмір страхових платежів на міжнародному рівні

* МФ1 та МФ2 модулі дисципліни "Міжнародні фінанси"

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Світове фінансове середовище

Тема 1. Система міжнародних фінансів

1.1. Сутність міжнародних фінансів.

Поняття міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування. Еволюція розвитку міжнародних фінансів від античності через середньовіччя до сучасності. Тенденції розвитку міжнародних фінансів в 21 столітті. Класифікації видів фінансових операцій на міжнародних ринках.

1.2. Вплив глобалізації на міжнародний фінансовий ринок.

Сутність явища глобалізації фінансів і чинники, які сприяють цьому процесу. Зміни структури міжнародного фінансового ринку, його основні структурні тенденції. Посилення конкуренції на міжнародному фінансовому ринку і зростання масштабів операцій.

1.3. Розвиток світової економіки і потоків капіталу.

Трансформація світової фінансової мережі та її наслідки: глобальна присутність міжнародних фінансових інститутів, міжнародна фінансова інтеграція і розвиток фінансових інновацій. Процес переважання фінансових потоків над торговими.

Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи

2.1. Сутність, основні етапи, форми фінансової глобалізації.

Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Особливості сучасної фінансової глобалізації. Показники фінансової глобалізації, її ієрархічність: світовий рівень, глобалізація на рівні країни, галузі, підприємства. Наслідки глобалізації для країн та регіонів.

2.2. Світові фінансові кризи.

Сутність світової фінансової кризи, основні риси та показники. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Форми подолання фінансової кризи і наслідки.

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

3.1. Зовнішня заборгованість у системі міжнародних фінансів.

Поняття "зовнішній борг" і його компоненти: "довгостроковий борг", "короткострокові борги", "заборгованість перед МВФ". Основні аналітичні показники, що характеризують зовнішню заборгованість країн. Основні елементи сучасної міжнародної заборгованості. Методика Всесвітнього банку для аналізу зовнішнього боргу країни. Основні індикатори заборгованості. Суб'єкти міжнародної заборгованості країн та їхні кредитори.

3.2. Взаємовідносини кредиторів і боржників на міжнародних ринках.

Криза міжнародної заборгованості та її глобальний характер. Еволюція поглядів на методи подолання кризи міжнародної заборгованості з боку кредиторів і боржників. Сутність реструктуризації, напрями реструктуризації боргу країн, що розвиваються, для подолання заборгованості. Вторинний ринок зовнішніх боргів.

Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

4.1. Сутність світової валютної системи.

Поняття світової валютної системи. Об'єктивні передумови створення світової валютної системи. Структура світової валютної системи. Світова, регіональна і національна валютні системи, їхній взаємозв'язок і основні елементи. Національні, світові валюти та резервні валюти. Ступінь конвертованості валют. Поняття золотого та валютного паритету на міжнародних ринках, валютний паритет типу корзини.

4.2. Процес трансформації світової валютної системи.

Формування системи золотого стандарту, його переваги і недоліки. Причини неможливості використання золотого стандарту і передумови трансформації світової валютної системи. Бреттон-Вудська валютна система, особливості її функціонування. Перехід до Ямайської світової валютної системи.

Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу

5.1. Сучасна фінансова політика Європейського валютного союзу.

Сутність і етапи процесу європейської валютної інтеграції. Принципи та методи формування сучасної фінансової політики Європейського валютного союзу. Міжнародні інститути регулювання фінансової політики Європейського валютного союзу: структура Європейської системи центральних банків. Європейський центральний банк та його грошово-кредитна політика. Відмінні особливості європейської і світової валютних систем.

Роль міжнародної фінансової інтеграції у формуванні європейської валютної системи.

5.2. Монетарна політика Європейського валютного союзу.

Сутність та принципи монетарної політики, особливості її здійснення Європейським валютним союзом. Регіональні валютні об'єднання. Валютно-фінансова конвергенція як складова макроекономічної стабільності світового та європейського валютних ринків. Зростання значущості євро в світовій валютній системі та її претензій на ключову валюту. Вплив євро на фінансові та банківські структури. Єдина законодавча база в рамках Європейського валютного союзу. Позитивні та негативні наслідки впливу курсу для розвитку Європейського валютного союзу.

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

6.1. Сутність та види міжнародних розрахунків.

Міжнародні розрахунки, їхні види. Організація міжнародних розрахунків. Необхідні умови та основні принципи ефективного функціонування системи міжнародних розрахунків. Міжнародна законодавча база міжнародних розрахунків. Банки як основа міжнародних розрахунків.

6.2. Міжнародні розрахунки – документарний акредитив.

Сутність акредитива та його види: документарний і грошовий, відзивний і безвідзивний, підтверджений і покритий, револьверний і єдинократний, звичайний і трансферабельний. Техніка здійснення готівкових розрахунків і розрахунків у кредит на основі документарного акредитива. Особливості застосування циркулярного акредитива. Переваги і недоліки використання акредитива для експортера й імпортера.

6.3. Міжнародні форми розрахунку – інкасо, банківський переказ та інші.

Поняття документарного і чистого інкасо, технологія здійснення інкасових операцій: готівкових розрахунків і в кредит. Вигідність використання інкасо як форми розрахунків для імпортера. Посилення надійності здійснення інкасової форми розрахунків за допомогою банківських гарантій. Прискорення розрахунків під час використання інкасової форми за допомогою телеграфного інкасо. Здійснення платежів банківським переказом. Форма міжнародних розрахунків – відкритий рахунок.

Тема 7. Платіжний баланс країн світу

7.1. Міжнародний стандарт платіжного балансу.

Поняття платіжного балансу, його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу

7.2. Концепція платіжного балансу.

Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Економічна рівновага платіжного балансу.

Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура

8.1. Сутність міжнародного фінансового ринку.

Основні суб'єкти та інституційна структура міжнародного фінансового ринку. Сутність і основні характеристики міжнародного фінансового ринку і його структурних складових. Відмінні особливості міжнародних ринків: валютних, кредитних, ринку прав власності і ринку деривативів. Фінансові центри розвинених країн та країн, що розвиваються, і офшорні фінансові центри.

8.2. Формування і розвиток євrorинку.

Поняття ринку євровалют. Історія і передумови створення ринку євровалют, його складові: ринок євродепозитів, єврокредитів і єврооблігацій. Розширення принципів функціонування євrorинку на нові регіони й нові валюти. Відсутність державного регулювання – головна причина привабливості євrorинку. Порівняльний аналіз депозитних ставок і кредитних ставок на різних ринках. Функції євrorинку і особливості його основних сегментів.

Тема 9. Валютні ринки і валютні операції

9.1. Сутність валютних ринків і механізм їхнього функціонування.

Поняття валютного ринку. Механізм функціонування валютних ринків та їхні функції. Види валютних ринків: міжнародні, регіональні і національні, біржові та не біржові валютні ринки. Формування основних світових валютних центрів, їхня роль у світовій валютній системі, спеціалізація валютних ринків. Інституційні учасники міжнародних валютних ринків. Поняття валютного курсу, чинники, які його формують. Прямі, непрямі котирування валют, кросований курс.

9.2. Види валютних операцій на міжнародних валютних ринках.

Торгівля валютою на валютних ринках, поняття валютних позицій, їхні види. Сутність валютної операції, її види: наявна і термінова валютна операція. Сфера застосування наявних і термінових валютних операцій. Валютний арбітраж, його види; просторовий, часовий, конверсійний, процентний, його роль на валютних ринках. Формування термінового валютного курсу у разі прямого і непрямого котирування. Зростання масштабів операцій на валютних ринках і сучасні тенденції їхнього розвитку.

Тема 10. Міжнародний фондовий ринок

10.1. Сутність та класифікація міжнародного фондового ринку.

Поняття міжнародного фондового ринку. Валютна структура ринку цінних паперів. Основні напрями розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Особливості функціонування глобальних, міжнародних, регіональних ринків цінних паперів.

10.2. Міжнародні ринки облігацій.

Поняття міжнародних облігацій. Учасники ринку міжнародних облігацій. Оцінка та рейтинг на ринку міжнародних облігацій. Іноземні облігації, емісія та обіг. Основні інструменти ринку єврооблігацій. Розвиток ринку єврооблігацій. Торгівля єврооблігаціями. Ринки глобальних облігацій.

10.3. Міжнародний ринок акцій.

Ринок міжнародних акцій. Еволюція ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку євроакцій. Загальна характеристика депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій.

Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів

11.1. Форми та види міжнародного кредитування.

Класифікація міжнародного кредиту. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів.

Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів. Ставки Лібор і прайм-тайм. Сутність міжнародного кредиту, формування його вартості на міжнародних ринках. Класифікація видів міжнародного кредиту. Відмінні особливості фірмового та банківського міжнародних кредитів. Сучасні форми кредитування експортних та імпорتنих операцій. Суб'єкти міжнародних кредитних ринків.

11.2. Синдиковані єврокредити.

Поняття синдикованого кредиту. Синдиковані або консорціальні кредити і їхні можливості. Процедура синдикування кредиту. Ціна синдикованого кредиту і винагорода учасників. Розвиток сучасних форм кредитування. Короткострокове кредитування фірм шляхом обліку банками векселів – конвенційний і конфіденційний факторинг. Форфейтинг як середньостроковий експортний факторинг без права регресу, який оформлюється серією простих авальованих векселів. Лізинг, його види, можливості, тенденції розвитку міжнародного лізингового ринку. Переваги і недоліки цих форм кредитування.

11.3. Ринок несек'юритизованих кредитів.

Сучасні форми зовнішніх державних запозичень: безоблігаційна и облігаційна форма, їхні недоліки та переваги. Двосторонні міжнародні кредити. Багатосторонні кредити. Цільові позики. Синдиковані кредити. Дефолт за державними зобов'язаннями.

Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів

12.1. Сутність та види ринків дорогоцінних металів.

Поняття "дорогоцінний метал" та його роль у формуванні міжнародних фінансових ринків. Види, класифікація. Роль дорогоцінних металів в формуванні резервів держави, іноземних та транснаціональних банків. Аналіз особливостей використання дорогоцінних металів у фінансовій системі країн та міжнародних фінансах.

12.2. Розвиток ринків дорогоцінних металів.

Основні етапи розвитку ринків дорогоцінних металів на різноманітних міжнародних фінансових ринках. Особливості глобалізаційних процесів на ринках дорогоцінних металів. Перспективи розвитку.

12.3. Операції з дорогоцінними металами.

Організація біржових та банківських операцій з дорогоцінними металами. Формування системи національних та міжнародних ринків дорогоцінних металів і посилення ролі в міжнародних фінансах.

Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)

13.1. Сутність та види похідних цінних паперів.

Поняття похідних цінних паперів на міжнародних ринках. Біржові і позабіржові види похідних цінних паперів: ф'ючерси, свопи, опціони і їх модифікації. Їх можливості, області застосування, принципи формування ринкової вартості на міжнародних ринках. Тенденції розвитку глобальних, міжнародних, регіональних і національних ринків похідних цінних паперів.

13.2. Синтетичні похідні цінні папери.

Сутність синтетичних похідних цінних паперів на міжнародному ринку. Типові умови контрактів. Стредли, стренги, спреди "биків", спреди "метелик". Уповільнені свопи з метою пролонгування позиції. Свопціони. Перкс. Структуровані облігації.

Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку

14.1. Інтеграція України в систему міжнародних фінансів.

Пріоритети щодо залучення прямих іноземних інвестицій як основний напрям інтеграції України в міжнародну систему. Розширення валютних операцій комерційних банків України. Розвиток міжнародного ринку лізингу України. Україна у фінансовій системі злиття і поглинань ТНК. Посилення позицій України на міжнародному і європейському фондовому ринках.

14.2. Взаємовідносини України і Міжнародних фінансових організацій.

Співпраця України з МВФ, МБРР, Групою Всесвітнього банку. Стратегія допомоги Україні Групою Всесвітнього банку. Міжнародні проекти України з Міжнародною фінансовою корпорацією.

Змістовий модуль 2.

Складові міжнародного фінансового середовища

Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній

15.1. Роль транснаціональних корпорацій у світовій фінансовій системі.

Роль ТНК на міжнародному фінансовому ринку. Диверсифікація фінансових потоків, значні об'єми валютних резервів, внутрішньокорпоративних платежів, міжнародних інвестицій, висока частка злиття і поглинань – особливості, властиві фінансам ТНК.

15.2. Управління міжнародними фінансовими потоками в ТНК.

Поняття фінансової структури ТНК в управлінні міжнародними фінансовими потоками. Основні явища, що характеризують особливість фінансової системи ТНК. Централізоване і децентралізоване фінансове управління ТНК, його переваги і недоліки під час управління. Функції фінансових менеджерів ТНК з управління міжнародними фінансовими потоками.

Тема 16. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними

16.1. Управління валютними коштами міжнародної корпорації.

Значення внутрішньокорпоративного управління валютними потоками, яке спрямоване на збільшення швидкості обороту валютних коштів усередині ТНК. Методи внутрішньокорпоративного управління валютними потоками: пакет програм банків для використання ТНК, мобілізаційні пункти, електронні трансферти, внутрішньокорпоративний двосторонній і багатосторонній нетінг, централізований керований рахунок.

16.2. Короткостроковий інвестиційний портфель міжнародної корпорації.

Підвищення прибутковості тимчасово вільних валютних коштів ТНК на міжнародному ринку. Формування короткострокового валютного портфеля з нот, комерційних паперів, простих і авальованих векселів, а також євронот, єврооблігацій, єврокомерційних паперів, єровекселів. Вибір найвигідніших інвестиційних інструментів здійснюється менеджментом ТНК з урахуванням премії за ризик і величину операційних витрат, які пов'язані з розміщенням коштів за кордоном.

16.3. Короткострокові кредити і потоки валютних коштів міжнародних корпорацій.

Сутність і можливості методів управління внутрішньокорпоративними валютними потоками ТНК: трансферне ціноутворення; комісійні і ройялті; маніпулювання термінами розрахунків (leads and legs); внутрішньофірмові короткострокові позики; дивіденди; інвестування в облігації або акції зарубіжного підрозділу. Принципи вибору відповідних методів управління валютними потоками ТНК. Принципи короткострокового портфельного менеджменту, які вживаються ТНК.

Тема 17. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії

17.1. Внутрішньокорпоративне кредитування ТНК.

Сутність і роль внутрішньокорпоративного кредитування ТНК. Види внутрішньокорпоративних кредитів: прямий компенсаційний, паралельний і торговий, техніка їх здійснення, застосування в практиці ТНК. Вартість наданих кредитних ресурсів.

17.2. Банківське кредитування транснаціональних корпорацій.

Кредити банків, що самоліквідуються, визначення вартості кредитних ресурсів. Кредитні лінії, револьверні лінії, їх можливості. Кредитування на основі овердрафту. Вибір форм кредитування з урахуванням операційних витрат і рівня кредитного і процентного ризиків.

Тема 18. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій

18.1. Міжнародні портфельні інвестиції.

Міжнародні облігації як об'єкт інвестування ТНК. Види міжнародних облігацій: єврооблігації, зарубіжні облігації і глобальні облігації. Визначення валютного доходу у вигляді: дивідендного доходу, приросту капіталу і валютних доходів (збитків). Взаємні фонди, які використовуються ТНК для інвестування: глобальні, міжнародні, регіональні і національні, особливості інвестування кожного. Формування активного і пасивного інвестиційного портфеля.

18.2. Особливості здійснення реального інвестування транснаціональних корпорацій.

Прирісні грошові потоки під час реалізації інвестиційного проекту відрізняються від загальних грошових потоків на величину ефекту: канібалізації, додаткових продажів, трансферних цін або ширше: ефект

міжнародної фінансової системи фірми, комісійних і ройялті, альтернативної вартості грошей і деякі інші чинники. Визначення величини ефекту і загального чистого потоку за проектом.

Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК

19.1. Управління конверсійним валютним ризиком ТНК.

Сутність валютного ризику, його види. Приватні та державні ризико-захисні заходи щодо зниження ступеня валютного ризику. Переваги ТНК при управлінні валютним ризиком. Системи оцінки валютного ризику, які застосовуються ТНК. Сутність і види внутрішніх і зовнішніх методів управління конверсійним ризиком ТНК на міжнародних ринках.

19.2. Управління трансляційним ризиком ТНК.

Поняття трансляційного або бухгалтерського валютного ризику ТНК, сфера його застосування. Вибір курсу трансляції консолідованої звітності ТНК. Внутрішні і зовнішні методи управління ризиком трансляції, які застосовуються на міжнародних ринках. Відмінність внутрішніх методів управління конверсійним валютним ризиком від трансляційного. Селективний підхід в управлінні валютними ризиками.

Тема 20. Міжнародна банківська справа

20.1. Структура міжнародної мережі банку.

Поняття міжнародної банківської діяльності – банкінг. Структурні підрозділи міжнародного банку: міжнародний департамент або зовнішньо-економічне управління у вітчизняному банку, підрозділ за кордоном або представництво; закордонний філіал, агентство, дочірній або сумісний банк. Вибір форми здійснення залежно від масштабів діяльності міжнародного банку і витрат за організацією.

20.2. Міжнародні офшорні і офшорно-оншорні структури комерційних банків.

Організаційні структури міжнародного банку: офшорні філіали або шелл-філіали, філіали провідних банків, що відкриті в офшорних зонах. Їх роль у залученні міжнародного капіталу з офшорних зон, принципи функціонування. Дочірні банки і Едж корпорації, задачі розширення міжнародних операцій, законодавство з їх організації.

20.3. Міжнародні банківські одиниці і дочірні банки.

Особливості створення і управління міжнародними банківськими одиницями. Можливості міжнародних банків з організації зарубіжних і сумісних банків, їх відмінні особливості в управлінні. Вигода місцевих організаторів банку.

20.4. Міжнародна діяльність банків-кореспондентів.

Міжнародні кореспондентські відносини банків на основі кореспондентського договору. Мета міжнародних кореспондентських відносин банків, причини створення і переваги функціонування. Організація міжнародної кореспондентської мережі. Надання банкам-кореспондентам повного комплексу фінансових послуг. Передача банками один одному "книги підписів" офіційних осіб і конфіденційних тестових ключів для визначення достовірності електронних послань.

20.5. Валютні операції міжнародних банків: валютні форварди.

Сутність і призначення форвардних контрактів на покупку і на продаж валюти. Фіксовані і опціонні валютні форвардні контракти. Терміни висновку форвардних контрактів. Техніка здійснення закриття форварда. Продовження форвардів і визначення курсу продовження у відповідність з діагональним правилом. Валютні свопи, процентні ставки за ними.

20.6. Валютні операції міжнародних банків: валютні опціони.

Поняття валютного опціону, його відмінність від форвардного валютного контракту. Опціон на покупку і опціон на продаж. Ціна виконання опціону, особливості американських і європейських опціонів. Валютні опціони, що перехрещуються, сфера їх застосування. Опціонні модифікації і їх можливості.

Тема 21. Міжнародне оподаткування

21.1. Сутність та форми міжнародного оподаткування.

Поняття міжнародного оподаткування, види податків в окремих країнах. Національні податкові юрисдикції. Податкові угоди. Податки як інструмент регулювання міжнародних потоків капіталу. Податки як інструмент регулювання виробничо-комерційної діяльності, що має глобальні наслідки. Фактори формування сучасної системи оподаткування.

21.2. Специфіка оподаткування різноманітних регіонів.

Особливості оподаткування країн ЄС та його вплив на посилення інтеграційних процесів. Оподаткування країн Північної і Латинської Америки. Особливості оподаткування країн Південно-Східної Азії та Африки. Напрями подальшого розвитку міжнародного оподаткування.

Тема 22. Міжнародне страхування

22.1. Страхування як складова світової фінансової системи.

Еволюція страхування. Страхові операції та інвестиційний потенціал страхової галузі. Комбінований коефіцієнт, його сутність. Міжнародне

регулювання страхової діяльності. Форум фінансової стабільності. Міжнародна асоціація органів нагляду за страховим ринком.

22.2. Ринки страхування.

Локальні ринки страхування. Узагальнений макроекономічний показник рівня розвитку страхування – пенетрація. Його вплив на фінансову систему країни. Щільність страхового покриття. Рівень страхового захисту кожного страхувальника. Світовий страховий ринок: "м'який" та "жорсткий". Можливості розширення страхового поля. Міжнародне пере-страхування. Вплив глобалізації та інтернаціоналізації на страхування.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекційні	практичні, семінарські	лабораторні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота	
					виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище							
Тема 1. Система міжнародних фінансів	5	1	1	–	–	–	3
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	5	1	2	–	–	–	3

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів</i>	5	1	1	–	–	–	3
<i>Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції</i>	6	1	2	–	–	–	3
<i>Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу</i>	5	1	1	–	–	–	3
<i>Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади</i>	7	1	2	–	–	–	4
<i>Тема 7. Платіжний баланс країн світу</i>	6	1	2	–	–	–	4
<i>Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура</i>	7	1	2	–	–	–	4
<i>Тема 9. Валютні ринки і валютні операції</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 10. Міжнародний фондовий ринок</i>	14	2	4	–	–	–	8
<i>Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів</i>	14	2	4	–	–	–	8
<i>Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)</i>	6	1	1	–	–	–	4
<i>Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку</i>	7	1	2	–	–	–	4
Разом за змістовим модулем 1	111	16	28		–	–	67
Змістовий модуль 2. Складові міжнародного фінансового середовища							
<i>Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 16. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними</i>	14	2	4	–	–	–	8
<i>Тема 17. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 18. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій</i>	14	2	4	–	–	–	8
<i>Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 20. Міжнародна банківська справа</i>	14	2	4	–	–	–	8
<i>Тема 21. Міжнародне оподаткування</i>	12	2	2	–	–	–	8
<i>Тема 22. Міжнародне страхування</i>	14	2	4		–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	106	18	24		–	–	64
<i>Підготовка до екзамену</i>	27	–	–	–	–	–	27
<i>Передекзаменаційні консультації</i>		–	–	–		–	–
<i>Екзамен</i>	8	–	–	–	8	–	–
<i>Усього годин за модулем</i>	252	34	52	–	–		158

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище			
<i>Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів</i>	<i>Тема семінарського заняття "Заборгованість країн та її вплив на світове фінансове середовище":</i> 1. Поняття "міжнародна заборгованість". 2. Основні етапи формування системи міжнародної заборгованості. 3. Особливості формування сучасної міжнародної заборгованості розвинутих країн та країн, що розвиваються 4. Основні відмінності у вирішенні питань щодо міжнародної заборгованості розвинутих країн та країн, що розвиваються. 5. Специфіка взаємодії країн-донорів та України	1	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14; 16; 17; 22; 27; 33 – 40]
<i>Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу</i>	<i>Тема семінарського заняття "Розвиток фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу":</i> 1. Поняття фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 2. Основні етапи розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 3. Особливості сучасного розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 4. Складності в розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 5. Основні відмінності управлінських рішень щодо фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу та США. 6. Напрями підвищення ефективності фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 7. Специфіка взаємодії фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу та України	1	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [7; 11; 12; 18; 27; 28]
Усього годин		2	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Світове фінансове середовище	<i>Завдання 1.</i> Міжнародні фінанси та їх роль у розвитку міжнародної економіки	1	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12; 15; 18; 22 – 26; 35 – 37]
	<i>Завдання 2.</i> Глобальні виклики світової економіки та наслідки фінансової глобалізації	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14 – 17; 20; 32]
	<i>Завдання 3.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку крос-курсу з використанням прямих та непрямих котирувань	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [22 – 15; 32 – 34]
	<i>Завдання 4.</i> Банки міжнародних розрахунків. Вибір оптимальної форми розрахунків	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 18; 22 – 29; 33 – 38]

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4
	Завдання 5. Вирішення практичних завдань щодо розрахунку поточних та довгострокових операцій з капіталом	2	Основна: [4 – 6]. Додаткова: [12 – 18; 21 – 24; 27; 35; 37; 42]
	Завдання 6. Вирішення практичних завдань щодо визначення структури міжнародних фінансових ринків	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14 – 18; 20 – 24; 43; 44]
	Завдання 7. Визначення рівня доходності цінних паперів	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [20 – 24; 37; 42]
	Завдання 8. Вирішення практичних завдань щодо визначення вартості кредитів	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14 – 18; 27]
	Завдання 9. Розрахунок вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [20 – 24; 28; 34; 40]
	Завдання 10. Міжнародний ринок дорогоцінних металів	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [20 – 24; 40]
	Завдання 11. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	1	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [20 – 24; 28; 34]
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 1. Світове фінансове середовище</i>	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12; 16; 28; 30 – 31; 35; 37]
<i>Змістовий модуль 2. Складові міжнародного фінансового середовища"</i>	<i>Завдання 12. Визначення оптимальної структури ТНК, ефективність використання фінансових зв'язків</i>	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [7 – 10; 13 – 15; 18 – 20; 25 – 30; 41; 43]

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4
	<i>Завдання 13.</i> Визначення ефективності управління короткостроковими активами міжнародних компаній, презентація	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18; 19; 23 – 26]
	<i>Завдання 14.</i> Визначення вартості короткострокові кредитування ТНК	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [19 – 23; 26]
	<i>Завдання 15.</i> Визначення ефективності довгострокових інвестиції ТНК, корпорацій	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 14; 18; 21– 25; 27 – 28; 31 – 35; 36]
	<i>Завдання 16.</i> Визначення рівня валютних ризиків операцій ТНК	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14– 18; 22 – 26; 32 – 35; 37; 42]
	<i>Завдання 17.</i> Вибір форм та методів міжнародних розрахунків	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14– 18; 22 – 26; 32 – 35; 37; 42]
	<i>Завдання 18.</i> Розрахунок вигідності використання офшорних центрів для ТНК, захист курсової роботи	2	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [7 – 11; 15 – 18; 20 – 26; 33; 35]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 2. Складові міжнародного фінансового середовища	4	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [5– 7; 10; 12– 15; 17 – 19; 23 – 37]
Разом годин за змістовими модулями		50	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Світове фінансове середовище

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

Завдання 1. Українська фірма "Стандарт" закуповує в Бельгії черепицю. Контракт підписаний 1 вересня 2013 року. Сума контракту складає 360 000 євро з платежем 1 листопада 2013 року.

Валюта ціни і платежу – євро. Для захисту від валютних ризиків компанія уклала з банком 1 вересня форвардний валютний контракт на покупку нею євро, строком на 2 місяці. Проте компанія-постачальник повідомила, що частину контракту (20 % від об'єму) до терміну виконати не зможе і буде переносити термін поставки на місяць.

Тому фінансовий менеджмент фірми повинен ухвалити рішення: продовжити з банком форвард або закрити колишній і відкрити новий.

Курс євро до гривні наступний:

курс "спот" євро на 1 вересня склав 11.0821 – 11.1075;

форвардна маржа (двомісячна): 21 – 28 копійок премії;

форвардна маржа (тримісячна): 24 – 31 копійок премії.

Завдання:

1. Визначити форвардний курс покупки і продажу, вибрати курс, за яким здійснено валютний форвардний контракт з банком;
2. Розрахувати результати і вибрати, що вигідніше фірмі: продовження або закриття валютного форвардного контракту;
3. Визначити фінансові результати міжнародної операції для українського партнера.

Змістовий модуль 2.

Складові міжнародного фінансового середовища

Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній

Завдання 1. Швейцарська ТНК, складаючи консолідований баланс, повинна враховувати надходження зі своїх австралійського, датського, та японського підрозділів – філій та дочірніх компаній, які наведені у табл. 6.2.

Прибуток ТНК та її міжнародних підрозділів

Підрозділи ТНК	За кварталами			
	1	2	3	4
Прибуток ТНК, млн CHF	29,32	32,08	42,72	50,36
Прибуток австралійського філіалу ТНК, млн AUD	2,36	3,67	3,88	4,15
Курс USD\AUD	1,3561	1,3661	1,3705	1,3801
Прибуток датського філіалу ТНК, млн DKK	1,65	1,81	2,01	2,17
Курс USD\ DKK	6,2626	6,2709	6,2507	6,2831
Прибуток японської дочірньої компанії, млн IPY	256	314	346	352
Курс USD\ IPY	117,6	118,4	118,7	119,2
Курс CHF\ USD	1,1752	1,2362	1,3495	1,3956

Завдання:

1. Визначити надходження від австралійського, датського, та японського підрозділів транснаціональної корпорації на міжнародному ринку за кварталами у кожній валюті;
2. Визначити загальний об'єм доходів швейцарської транснаціональної корпорації на міжнародному ринку в CHF за рік.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (CPC) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета CPC – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить (158 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (252 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в

інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище				
<i>Тема 1. Система міжнародних фінансів</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо ідентифікації різних форм організації світового фінансового середовища	3	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 14; 16; 21; 22; 33 – 35]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 2.</i> Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо ідентифікації різних чинників світового фінансового середовища, наслідків фінансової кризи	3	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [4; 8; 9; 11; 12; 16; 17; 22; 35; 37]
<i>Тема 3.</i> Заборгованість у системі міжнародних фінансів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення величини міжнародної вартості кредиту	3	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 22; 32 – 37]
<i>Тема 4.</i> Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку кроскурсу з використанням прямого та непрямого котирування	3	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 16; 18 – 22; 33 – 38]
<i>Тема 5.</i> Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо міжнародної фінансової інтеграції	3	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [8; 9; 21; 27; 28; 35; 42]
<i>Тема 6.</i> Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо вибору оптимальної форми розрахунків	4	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [12 – 18; 27; 36 – 38; 41]
<i>Тема 7.</i> Платіжний баланс країн світу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань з розрахунку поточних операцій з капіталом	4	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18 – 20; 26]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 8.</i> Світовий фінансовий ринок і його структура	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Визначення практичних завдань щодо структури міжнародних фінансових ринків	4	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18; 19; 20; 26]
<i>Тема 9.</i> Валютні ринки і валютні операції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення вигідності дій під час здійснення валютних операцій	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 20; 30 – 35]
<i>Тема 10.</i> Міжнародний фондовий ринок	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення рівня доходності цінних паперів	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18; 19; 20; 26]
<i>Тема 11.</i> Міжнародний ринок банківських кредитів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунок вартості кредитів	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18 – 20; 26]
<i>Тема 12.</i> Міжнародний ринок дорогоцінних металів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Визначення вартості дорогоцінних металів	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18 – 20; 26; 42 – 44]
<i>Тема 13.</i> Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	4	Презентація результатів	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [14 – 15; 25; 29; 34 – 37]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 14.</i> Україна у світовому фінансовому ринку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунки вартості кредитів МВФ Україні. Підготовка до підсумкової контрольної роботи	4	Підсумкова контрольна робота	Основна: [1 – 11]. Додаткова: [13 – 15; 18; 21; 23 – 27]
Усього за змістовим модулем 1		67		
Змістовий модуль 2. Складові міжнародного фінансового середовища				
<i>Тема 15.</i> Фінанси транснаціональних компаній	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення оптимальної структури ТНК	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 13 – 15; 18 – 26]
<i>Тема 16.</i> Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Визначення ефективності управління активами ТНК	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [8 – 10; 12 – 14, 18; 21]
<i>Тема 17.</i> Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 13 – 15; 18 – 26]
<i>Тема 18.</i> Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення вартості короткострокового кредитування	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 13 – 15; 18 – 26; 35; 36]
<i>Тема 19.</i> Управління валютними ризиками ТНК	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунок щодо визначення ефективності довгострокових інвестицій ТНК	8	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 13 – 15; 18 – 26; 35; 36]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 20. Міжнародна банківська справа</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення рівня валютних ризиків	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 13 – 15; 18 – 26; 35; 36]
<i>Тема 21. Міжнародне оподаткування</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунок форвардної маржі та форвардного курсу. Підготовка до захисту курсової роботи	8	Захист курсової роботи	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 13 – 15; 18 – 26; 35; 40]
<i>Тема 22. Міжнародне страхування</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до підсумкової контрольної роботи	8	Підсумкова контрольна робота	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [13 – 18; 21; 25 – 27; 42]
<i>Усього за змістовим модулем 2</i>		64		
<i>Підготовка до екзамену</i>		27		Основна: [1 – 3]. Додаткова: [5 – 7; 10; 12 – 15; 17 – 19; 23 – 37]
<i>Екзамен</i>				
<i>Усього за модулем</i>		158		

7.1. Курсова робота

Курсова робота студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни.

Виконання курсової роботи є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка курсової передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою курсової роботи.

Курсова робота передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість курсової роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем підприємства, на основі його реальних даних за кілька років і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається з різних точок зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – в тісному взаємозв'язку та єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що в процесі виконання аналізу стратегічних позицій підприємства й обґрунтування шляхів удосконалення окремих аспектів предмета та об'єкта дослідження студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні методи й засоби діагностичних досліджень, підходи до визначення та обґрунтування вибору критеріїв і показників експрес-діагностування виробничо-економічної системи або її елементів.

У процесі виконання курсової роботи, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

Мета курсової роботи – формування практичних навичок та вміння їх застосовувати в процесі вирішення поставленого завдання.

Об'єктом курсової роботи є процеси управління зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Предмет курсової роботи – сукупність теоретико-методичних підходів до формування ефективних рішень щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства з урахуванням валютного ризику.

Курсова робота виконується студентом самостійно за консультування з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіку навчального процесу.

Теми курсової роботи видаються викладачем на початку семестру, протягом якого вивчається дисципліна. Студент має надати курсову роботу для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Бали за виконання курсової роботи враховуються під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволяються виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг курсової роботи повинен становити у друкованому варіанті 30 – 40 сторінок.

Кожен розділ розпочинають з нової сторінки. Назви розділів оформляються великими літерами по центру сторінки. Сторінки нумеруються у правому верхньому куту. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Вимоги до змісту. Курсова робота повинна складатися з таких елементів, як:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (2 сторінки);
- основна частина (27 – 35 сторінок);
- висновок (3 сторінки);
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Вступ повинен відображати наступні елементи: актуальність теми, проблемне поле теми, мету дослідження, об'єкт, предмет, завдання, базу та методи дослідження.

В основній частині роботи (може містити декілька підрозділів) студенти повинні:

надати аналітичну оцінку зовнішнього середовища та визначити його чинники, які мають найбільший вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємства;

ідентифікувати основні валютні ризики підприємства та визначити рівень значущості кожного з них;

провести вибір методів зниження валютних ризиків підприємства;

розробити та обґрунтувати заходи формування ефективних управлінських рішень щодо зниження валютного ризику підприємства.

Висновки повинні містити обґрунтовані та змістові, практичні рекомендації щодо формування ефективних фінансових рішень підприємства в умовах ризику.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

Додатки можуть бути включені за необхідності. У разі наявності кількох додатків оформляється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що включається до обсягу курсової роботи. Кожен додаток починають із нової сторінки. Відповідно до вимог, додаток називають у такий спосіб: "Додаток А", "Додаток Б" і т. д. за алфавітом, за винятком букв Г, Г', Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, при цьому написи "Додаток...", "Продовження додатка..." та "Закінчення додатка..." пишуться малими літерами з першої великої і вирівнюються по правому краю сторінки. Допускається розподіл додатків на розділи типу "Додаток А.3". Ілюстрації, таблиці, формули нумерують відповідно до назви додатка, наприклад "рис. А.3".

7.2. Теми курсової роботи

1. Україна у сучасному міжнародному фінансовому ринку.
2. Міжнародний валютний фонд і проблеми фінансової стабілізації в Україні.
3. Іноземне інвестування як інструмент економічного відродження України.
4. Фінансові засади розвитку зовнішньоторговельних зв'язків України в умовах глобалізації.

5. Фінансовий механізм управління іноземним інвестуванням: світовий досвід і Україна.
6. Стратегія взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями.
7. Розвиток валютного ринку України (формування та механізм функціонування).
8. Валютне регулювання експортно-імпоротної діяльності в Україні.
9. Фінансова політика транснаціональних корпорацій та її особливості в Україні, Європі, Америці, Азії.
10. Оптимізація форм фінансових трансферів ТНК.
11. Система трансфертного ціноутворення транснаціональної корпорації.
12. Особливості внутрішньокорпоративного кредитування ТНК.
13. Перспективи розвитку валютного ринку США (країн Європи, Азії, Америки).
14. Механізм функціонування міжнародних фондових бірж (на конкретному прикладі).
15. Формування та розвиток фондового ринку в Україні (США, Японії, Франції, Німеччині та ін.).
16. Міжнародні платіжні угоди (в практиці дво- та багатосторонніх відносин країн).
17. Валютні ризики та їх страхування (з ілюстрацією на конкретних прикладах).
18. Міжнародний банківський бізнес в Україні (розвиток та специфіка регулювання), країнах Європи, Азії, Америки.
19. Розвиток системи міжнародних розрахунків.
20. Міжнародні операції комерційних банків та їх розвиток (на прикладі конкретного банку).
21. Розвиток сучасних банківських інформаційних технологій.
22. Центральні банки країн в системі світових фінансів і розвиток їх взаємодій.
23. Загострення конкуренції міжнародних банків на сучасному фінансовому ринку та їх наслідки.
24. Підвищення ефективності внутрішньофірмових трансакцій ТНК країн Європи, Азії, Америки.
25. Довгострокове фінансування міжнародних операцій транснаціональних корпорацій країн Європи, Азії, Америки.

26. Оподаткування операцій транснаціональних корпорацій у різних країнах.
27. Управління трансляційним ризиком транснаціональних корпорацій.
28. Управління міжнародним інвестиційним портфелем (на конкретному прикладі) компанії, банка.
29. Міжнародний ринок акцій та євроакцій (міжнародних, іноземних та євровалютних облігацій; депозитарних розписок; ф'ючерсів.
30. Підвищення ефективності лізингових операцій на міжнародних ринках.
31. Світові фінансові центри: їх розвиток та перспективи.
32. Міжнародні кредитні ринки та їх вплив на розвиток світових фінансів.
33. Подальший розвиток валютного арбітражу на світових ринках.
34. Функціонування Міжнародного Банку Розвитку.
35. Розвиток систем електронної комерції на фінансових ринках.
36. Трансформація валютних ринків Європи, Америки, Азії.
37. Особливості техніки проведення міжнародних фінансових операцій на різних ринках.
38. Валютні аспекти створення і функціонування вільних економічних зон в Україні.
39. Офшорні фінансові центри та їх функціонування.
40. Управління трансакційними витратами у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
41. Управління розробкою стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок.
42. Вибір та обґрунтування організаційно-правової форми зовнішньоекономічної діяльності підприємства (банку).
43. Управління валютними активами у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
44. Управління форфейтінговими операціями у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
45. Управління нематеріальними активами у міжнародній діяльності підприємства.
46. Управління валютними ризиками в умовах спільного підприємництва.

47. Оптимізація джерел фінансування міжнародної інноваційної діяльності підприємства.
48. Вдосконалення управління міжнародною діяльністю підприємства.
49. Розвиток експортного кредитування у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
50. Фінансове планування у зовнішньоекономічній діяльності підприємства (банку).
51. Вибір та обґрунтування фінансової стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємства на міжнародних ринках.
52. Економіко-математичне моделювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
53. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища.
54. Обґрунтування валютно-фінансових умов зовнішньоторговельного контракту.
55. Міжнародні злиття та поглинання компаній на українському ринку, ринку ЄС, ринку США, Канади та азіатських ринках.
56. Міжнародні злиття та поглинання банків на українському ринку, ринку ЄС, ринку США, Канади та азіатських ринках.
57. Особливості глобальної фінансової кризи щодо України, розвинутих та країн, що розвиваються.
58. Виклики сучасного міжнародного ринку і вплив на фінансовий стан України.
59. Перспективи використання фінансового потенціалу ЄС щодо злиття та поглинань підприємств.
60. Фінансовий розвиток України у рамках ЄС.

7.3. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Система міжнародних фінансів

1. Яка структура світового фінансового середовища?
2. У чому полягає зміна світової економічної структури в цей час?
3. Чому темпи розвитку навіть найбільш розвинених країн у різні періоди останніх десятиліть ХХ століття істотно розрізнялися?
4. Чим пояснити високий темп росту фінансових ресурсів південно-східних країн?

5. У чому складається сутність глобалізації світової фінансової системи?

6. Які країни здійснюють тверду фінансову конкуренцію американським транснаціональним компаніям?

7. Як змінюється роль фінансових інститутів на міжнародному фінансовому ринку?

8. Які найбільш важливі проблеми будуть впливати на формування міжнародної фінансової системи?

9. Як впливають офшорні центри на розвиток світового валютного ринку?

10. Чим пояснити більше повільний темп росту світової торгівлі стосовно ринку капіталу?

Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи

1. Які проблеми виникають у зв'язку з глобалізацією світової економіки?

2. Якими є чинники глобалізації світових фінансів?

3. Чому лібералізація міжнародних кредитно-фінансових відносин прискорює процес глобалізації фінансів?

4. Які ознаки формування глобальної фінансової архітектури?

5. У чому полягає кількісна характеристика світових фінансових потоків?

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

1. Чим зумовлена еволюція підходів кредиторів до вирішення проблеми зовнішньої заборгованості країн, що розвиваються ?

2. Які є механізми реструктуризації боргу?

3. Яка роль показників оцінки платоспроможності країни та її здатність обслуговувати зовнішній борг?

4. У чому полягає механізм реорганізації офіційного боргу?

5. Які проблеми заборгованості найбільш бідніших країн на сучасному етапі?

6. У чому полягає сутність свопу?

Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

1. Чим відрізняються міжнародні, регіональні й національні валютні ринки?
2. Чим відрізняється державне та ринкове регулювання міжнародних валютних відносин, прямого й непрямого регулювання міжнародних валютних відносин?
3. Яка роль валютної політики, і які форми її здійснення?
4. У чому складається відмінність дисконтної й девізної валютної політики?
5. Як валютні інтервенції впливають на валютний курс?
6. Яка мета валютних обмежень та які валютні обмеження застосовуються щодо поточних операцій?
7. Чим відрізняється ревальвація валют від девальвації?
8. Хто здійснює операції на оптовому валютному ринку, і який розмір цих операцій?

Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу

1. Яка структура Європейської системи центральних банків?
2. У чому полягає ціль та стратегія фінансової та монетарної політики ЄС?
3. Які критерії валютно-фінансової інтеграції та її ознаки?
4. Яка роль євро у світовій фінансовій системі та передумови перетворення євро в ключову валюту?
5. У чому сутність регулювання в фінансовій та монетарній системі ЄС?
6. Що таке номінальна, реальна та інституційна конвергенція?

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

1. Що є матеріальною основою для здійснення міжнародних розрахунків?
2. У чому сутність акредитивної операції та кому з партнерів по зовнішньоекономічній угоді найбільш вигідна акредитивна форма розрахунків?
3. Чим відрізняється документарний відкличний акредитив від безвідкличного, підтверджений від покритого, у чому полягають особливості циркулярного акредитива?

4. Хто такий бенефіціар при відкритті документарного відкличного акредитива?

5. Яке міжнародне й національне законодавство регулює інкасові операції та акредитивні?

6. У чому зміст інкасової операції та який банк виступає як ремітент, і який є, що інкасує, які функції цих банків?

7. Які недоліки інкасової форми розрахунку та акредитиву переборюються за допомогою телеграфного інкасо?

8. Які документи супроводжують інкасове доручення під час оплати по курсу "спот" і у кредит?

Тема 7. Платіжний баланс країн світу

1. Яким міжнародним стандартом регулюється складання платіжного балансу країн-членів МВФ та які його складові?

2. З яких елементів складаються офіційні резерви країни?

3. Які міжнародні операції відображаються на поточному рахунку платіжного балансу?

4. У чому полягає сутність концепції економічної рівноваги платіжного балансу?

5. Які фактори зумовлюють середньострокове порушення платіжного балансу?

6. Як визначити базовий баланс у структурі платіжного балансу?

Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура

1. Яка структура міжнародного фінансового ринку та які його елементи?

2. У чому полягає вплив міжнародного фінансового ринку на світову економіку?

3. Яким є механізм діяльності міжнародного фінансового ринку?

4. Хто є учасниками міжнародних фінансових ринків?

5. Які тенденції розвитку сучасного міжнародного фінансового ринку?

Тема 9. Валютні ринки і валютні операції

1. Чим відрізняється спосіб фіксації валютних курсів та що таке паритетний метод розрахунку валютного курсу?

2. Як впливають на валютний курс кон'юнктурні фактори?

3. Які операції здійснюються на наявному ринку?
4. У чому джерело прибутку під час здійснення валютного арбітражу та яка мета валютного арбітражу на міжнародних валютних ринках?
5. Чим відрізняються позиційні спекулянти та скелпери?
6. У чому полягає сутність термінових валютних операцій та яка їхня відмінність від наявних (спот), хто є учасником валютного ринку термінових операцій?
7. На яких валютних ринках реалізуються форвардні й опціонні операції та чим відрізняється фіксований форвард від опціонного форварда?
8. У яких термінових або наявних операціях вище спред між курсом покупки та курсом продажу?
9. Які види термінових валютних операцій використовують підприємства, здійснюючи експортно-імпортні угоди на валютному ринку?

Тема 10. Міжнародний фондовий ринок

1. Які основні структурні сегменти міжнародного фондового ринку?
2. У чому полягає економічна сутність євrorинку цінних паперів?
3. Які валюти і чому відіграють ключову роль на міжнародному ринку цінних паперів?
4. Чим характерна валютна структура міжнародного ринку цінних паперів та її функції?
5. Які основні напрями розвитку міжнародного фондового ринку?
6. Чим відрізняються моделі інтеграційних відносин між організаторами торгівлі цінними паперами?

Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів

1. Яка роль банківських кредитів на міжнародному ринку?
2. У чому полягає сутність банківського кредиту, його класифікація та форми?
3. Як визначається вартість міжнародного кредиту?
4. Чим пояснюються особливості встановлення процентної ставки на основі ставки прайм-рейт?
5. Як формується ціна синдикуваного кредиту?
6. У чому полягає сутність суверенного дефолту та його видів?

Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів

1. Чим відрізняються банківські та біржові методи торгівлі дорогоцінними металами?
2. Як складається вартість дорогоцінних металів?
3. Які міжнародні ринки дорогоцінних металів є найбільш активними?
4. Які є методи міжнародного та національного регулювання ринку дорогоцінних металів?
5. У чому полягають ризики в торгівлі дорогоцінними металами?
6. Які напрями розвитку ринку дорогоцінних металів?

Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)

1. Яка стандартна терміновість ф'ючерсних операцій і чим це пояснюється?
2. Які ф'ючерсні операції найбільш відомі у світі?
3. Як часто клірингова палата біржі переоцінює ф'ючерсні контракти?
4. Що таке внутрішня й зовнішня вартість опціону і яким чином на них впливає величина опціонної премії?
5. Що характеризує роздрібні опціони, і чим вони відрізняються від стандартизованих опціонів?
6. Чим відрізняється опціон покупця від опціону продавця?
7. Чим відрізняються європейські опціони від американських опціонів?
8. Чи можна за допомогою опціонів захиститися від валютних ризиків, але й дістати прибуток?
9. Які принципи формування портфеля похідних цінних паперів?

Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку

1. Чому великі міжнародні донори однією з основних передумов надання допомоги Україні визначають виконання державою умов МВФ?
2. Яка позиція України в МВФ?
3. У чому полягають вимоги МВФ як позичальника і чи здатна Україна у повному обсязі виконувати ці умови?
4. В які сектори економіки і чому спрямовує свої ресурси ЄБРР?

5. Які основні принципи надання допомоги на грантовій основі?
6. Чим відрізняються умови надання фінансової і технічної допомоги?

Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній

1. Чим відрізняються діяльність ТНК від інших підприємств?
2. Яка структура ТНК та методи управління нею?
3. У чому полягають особливості управління фінансовими потоками у ТНК?
4. У чому полягають зовнішні і внутрішні функції фінансових менеджерів з управління валютними коштами ТНК?
5. Яким чином злиття та поглинання є найважливішим чинником посилення фінансової потужності ТНК?
6. У яких формах здійснюється вивіз капіталу в різні країни ТНК і які тенденції цього процесу?
7. Які напрями розвитку ТНК на сучасному міжнародному фінансовому ринку?

Тема 16. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними

1. Якою є структура короткострокових активів корпорації і їхня роль в її діяльності?
2. Що таке валютний трансферт і сфера його використання?
3. У чому полягає необхідність використання фінансових трансакцій ТНК в умовах міжнародного ринку?
4. Яким є механізм внутрішньокорпоративного руху фондів?
5. У чому полягає ефект трансферних цін ТНК?
6. Як можна оптимізувати операції корпорації в рамках її міжнародної фінансової мережі?

Тема 17. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії

1. Які види міжнародного короткострокового фінансування використовують ТНК?
2. Чим відрізняються міжнародні банківські і небанківські методи фінансування ТНК, у чому їх переваги та недоліки?

3. Які можливості внутрішньокорпоративних методів кредитування, що використовуються ТНК?

4. У чому полягають переваги мобілізації ТНК валютних коштів на євровалютних ринках?

5. Як формується плаваюча ставка процента за кредитами на міжнародних ринках?

6. Які компоненти аналізуються у процесі визначення вартості фінансування і вибору вигіднішого варіанту ТНК?

Тема 18. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій

1. Які види довгострокових інвестицій у діяльність ТНК є важливими на сучасному міжнародному ринку?

2. За яким принципом формуються довгострокові глобальні, міжнародні, регіональні і країнні інвестиційні портфелі і в чому полягає їх особливість?

3. Що таке депозитарні розписки і де вони використовуються?

4. Хто допомагає ТНК в пошуках коштів щодо вигідних інвестиційних проектів?

5. Що таке ефект канібалізації і ефект продажу інвестиційного проекту ТНК?

6. У чому полягає сутність приросту грошових потоків у процесі розрахунку вартості зарубіжного інвестиційного проекту?

Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК

1. У чому полягає поняття валютний ризик і коли він виникає?

2. У чому відмінність конверсійного валютного ризику і трансляційного?

3. Які методи може використати держава для зменшення валютних ризиків національних експортерів?

4. Як умови платежу та кількість валют, використаних для проведення експортних та імпорتنих операцій підприємствами, впливає на ступінь валютного ризику?

5. Від чого залежить вибір системи оцінки валютного ризику, і які підприємства мають переваги в зниженні ступеня ризику?

6. У чому полягає відмінність внутрішніх і зовнішніх методів зниження конверсійного валютного ризику?

7. Як визначається сума під ризиком і величина ризикового періоду щодо оцінки валютного ризику?

8. Назвіть, які внутрішні методи зниження конверсійного валютного ризику може використати будь-яка фірма в ЗЕД контракті?

9. Яка сутність методів зниження трансляційних ризиків і коли вони застосовуються?

10. Яким чином виставлення рахунка-фактури в національній валюті сприяє зниженню валютних ризиків і чи у будь-якому випадку це відбувається?

Тема 20. Міжнародна банківська справа

1. Які цілі банків у процесі виходу на міжнародні валютні ринки та у чому є необхідність диверсифікованості валютних резервів банків?

2. Для чого підтримують банки відкриту валютну позицію та яка роль посередників у міжбанківській торгівлі валютою?

3. Які операції укладаються на міжбанківському ринку?

4. Які методи зниження валютного ризику називають банківськими, та яка валютна позиція банку більше ризикована для нього і чому?

5. Як розподіляються функції службовців у валютних відділах банків та які функції трейдерів на терміновому валютному ринку?

6. Які функції операції своп?

7. Чому інтернет-банкінг є одним з основних елементів ефективної системи електронної комерції?

8. Які електронні платіжні системи використовуються банками?

9. Чим відрізняються методи захисту від валютних ризиків у банках та на підприємстві?

Тема 21. Міжнародне оподаткування

1. У чому полягають моральні аспекти проблеми оподаткування міжнародних операцій?

2. Які існують концептуальні принципи оподаткування ТНК?

3. Чим відрізняються національні податкові юрисдикції на міжнародних ринках?

4. Які податкові угоди та види податків є прямими та непрямими на міжнародних ринках?

5. У чому полягає особливість оподаткування ТНК в США?

6. Що таке офшорні центри ТНК та які вимоги розташування офшорних центрів ТНК?

7. Які основні типи податкових гаваней на світовому ринку?

Тема 22. Міжнародне страхування

1. Що є причиною виникнення страхування?
2. Чи існує державне страхування експортних кредитів в Україні?
3. Чим відрізняється валютна спекуляція від хеджування на міжнародних ринках?
4. Які етапи еволюції страхування на міжнародних ринках характеризують Україну, та яка страхова діяльність регулюється на міжнародному рівні?
5. Якою є роль міжнародних компаній у формуванні інвестиційного ресурсу?

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні та групові;
- в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:
індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Система міжнародних фінансів	Лекція проблемного характеру з питання "Функціонування системи міжнародних фінансів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 2.</i> Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	Міні-лекція з питання "Глобальні виклики сучасної системи світових фінансів", банки візуального супроводу
<i>Тема 3.</i> Заборгованість у системі міжнародних фінансів	Лекція проблемного характеру з питання "Заборгованість розвинутих країн та країн, що розвиваються", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	Міні-лекція з питання "Еволюція світової валютної системи", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу	Лекція проблемного характеру з питання "Розвиток фінансової та монетарної політики ЄС", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 6.</i> Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	Лекція проблемного характеру з питання "Вибір варіанта найбільш вигідної форми розрахунків"
<i>Тема 7.</i> Платіжний баланс країн світу	Міні-лекція з питання "Аналіз платіжного балансу України", банки візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Світовий фінансовий ринок і його структура	Міні-лекція з питання "Архітектура світового фінансового ринку", банки візуального супроводу
<i>Тема 9.</i> Валютні ринки і валютні операції	Лекція проблемного характеру з питання "Операції валютного арбітражу", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 10.</i> Міжнародний фондовий ринок	Міні-лекція з питання "Формування ефективного портфеля цінних паперів", банки візуального супроводу
<i>Тема 11.</i> Міжнародний ринок банківських кредитів	Міні-лекція з питання "Концептуальні засади міжнародного банківського кредитування", банки візуального супроводу

1	2
<i>Тема 12.</i> Міжнародний ринок дорогоцінних металів	Лекція проблемного характеру з питання "Розвиток ринку дорогоцінних металів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 13.</i> Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	Міні-лекція з питання "Можливості міжнародного ринку похідних цінних паперів", банки візуального супроводу
<i>Тема 14.</i> Україна у світовому фінансовому ринку	Міні-лекція з питання "Заборгованість України", банки візуального супроводу
<i>Тема 15.</i> Фінанси транснаціональних компаній	Лекція проблемного характеру з питання "Підвищення ролі фінансів ТНК у глобальній економіці", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 16.</i> Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними	Міні-лекція з питання "Трансакції ТНК", банки візуального супроводу
<i>Тема 17.</i> Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії	Лекція проблемного характеру з питання "Вибір варіантів кредитування ТНК на міжнародних ринках", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 18.</i> Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій	Міні-лекція з питання "Міжнародні інвестиції ТНК", банки візуального супроводу
<i>Тема 19.</i> Управління валютними ризиками ТНК	Лекція проблемного характеру з питання "Валютні ризики ТНК: оцінка та зниження", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 20.</i> Міжнародна банківська справа	Міні-лекція з питання "Банківські валютні операції", банки візуального супроводу
<i>Тема 21.</i> Міжнародне оподаткування	Лекція проблемного характеру з питання "Можливості оподаткування ТНК на міжнародних ринках", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 22.</i> Міжнародне страхування	Лекція проблемного характеру з питання "Розвиток міжнародного страхування", робота в малих групах, презентація результатів

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці;

підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про ви-

конання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 3.</i> Заборгованість у системі міжнародних фінансів	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Особливості проблем розвитку заборгованості у системі міжнародних фінансів"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 8.</i> Світовий фінансовий ринок і його структура	<i>Завдання 1.</i> Валютні та фондові ринки в світових фінансових центрах	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі

1	2	3
Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу	Семінарське заняття. Тема: "Сучасна фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу"	Семінари-дискусії, презентації
Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній	Завдання 13. Вибір вигідних трансакцій ТНК	Робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК	Завдання 19. Комплексне оцінювання валютних ризиків ТНК та ТНБ	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод сценаріїв, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання курсової роботи.

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів щодо навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист курсової роботи як комплексного розрахункового завдання;

перевірка поточного завдання за заданою тематикою;

проведення поточного тестування;

проведення письмової комплексної контрольної роботи за заданою тематикою;

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму.

Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену.

Семестрові екзамени – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям.

Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни "Міжнародні фінанси" і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

В умовах реалізації компетентного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Кожен екзаменаційний білет складається з 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на ро-

бочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" включає два евристичних, два стереотипних та одне діагностичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів.

Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – незараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни.

У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру.

У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторно вивчення навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"
Напрямок підготовки: "Міжнародна економіка". Семестр VII
Навчальна дисципліна "Міжнародні фінанси" для студентів
напряму підготовки 6.030503

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (евристичне). Бельгійська транснаціональна корпорація "Inter Treders Лтд", є холдинговою компанією для безлічі торговельних компаній, що беруть участь безпосередньо в експортних та імпорتنих операціях, а також у посередницькій торгівлі. Ця група, що має покриття департаменту Європейського банку Європейського співтовариства, включаючи деякі конкретні банківські гарантії цього департаменту, прагне, для цілей балансового звіту, мінімізувати свою валютну позицію до пасиву у зв'язку з фінансуванням свого експорту. Її попросили оцінити експортні контракти, що здійснюються на умовах короткострокового (до року) багаторазового кредиту, кожен вартістю в кілька мільйонів євро.

1. Визначте, які кредити може надати корпорація та під які відсотки.
2. Вкажіть основні характеристики цього типу фінансування та які альтернативи банківському кредитуванню можливо запропонувати.

Завдання 2 (евристичне). Український експортер укладає два зовнішньоторговельних контракти з партнером небездоганної платіжної репутації. Один контракт: з оплатою – частина авансом і інше – готівкою; другий – на умовах кредиту.

1. Визначте величину валютних ризиків за контрактами.
2. Вкажіть, чим відрізняються підходи менеджменту підприємства з управління валютними ризиками до першого та другого контракту.

Завдання 3 (діагностичне). Укладений контракт на покупку партії фруктів українською фірмою в Іспанії на 10.09. Він складає 1 645 000 євро. Платіж здійснюється в три етапи: перший платіж – 10 % аванс на момент підписання контракту (курс спот 12.6501 – 12.6527), другий – 10.08.2013 і складає 50 % вартості контракту, останній – 10.09.2013 на суму, що залишилася.

Український імпортер повинен вирішити, що вигідніше для захисту від валютних ризиків: укласти зі своїм банком 2 форвардні контракти (одномісячний і двомісячний), або зафіксувати курс на момент укладення операції і розраховуватися за ним.

Курс євро на момент укладення контракту складав: 12,6023 – 12,6082;

одномісячна маржа складає 0,81 – 0,92; двомісячна: 0,84 – 0,97 копійок дисконту.

Першу поставку експортер здійснив точно в строк і в повному обсязі.

Друга поставка склала 90 % від обумовленої в контракті й імпортеру необхідно закрити форвардний контракт з банком. Курс спот на момент закриття склав 12,6072 – 12,6093.

1. Визначити форвардні курси, за якими укладені контракти з банком.
2. Розрахувати форвардний курс закриття контракту.
3. Порівняти результати і вибрати найвигідніший варіант захисту від валютних ризиків.

Завдання 4 (стереотипне). Французький банк здійснює кредитні операції строком 2 та 3 місяці з англійськими банками та котирує відповідні своп-ставки.

Форвардний курс (2-місячний) в англійських фунтах становить на основі курсу спот: GBP/EUR 1,2409 – 1,2826, та 2-місячна форвардна маржа рівна 0,45 – 0,48 центів дисконту. Форвардний курс (3-місячний) становить: 3-місячна маржа 0,48 – 0,51 центів дисконту.

1. Визначити розмір у фунтах своп-ставок 2-місячних.
2. Визначити розмір у фунтах своп-ставок 3-місячних.
3. Визначити, наскільки відрізняються своп-ставки за 2- і 3-місячними кредитами.

Завдання 5 (стереотипне). Українська компанія продає в Сінгапур устаткування за 480 000 USD (платіж через 4 місяці) і в Японію за

3 200 000 JPY(платіж через 2 місяці). Курси валют зафіксовані на момент укладання угоди і наведені в таблиці.

Таблиця

Курси валют

Валюта	Спот курс	Форвардна маржа (2 міс.)	Форвардна маржа (4 міс.)
USD	8,0021 – 8,0034	4,5 – 5,3 копійок дисконту	6,1 – 7,2 копійок дисконту
JPY	16,4286 – 16,4295	9,1 – 11,9 копійок премії	12,6 – 17,3 копійок премії

1. Визначити розмір доходів української компанії від зовнішньоекономічної діяльності.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол № ___ від "___" _____ 20___р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (5 балів):

1 бал – за наявність висновку і ґрунтовність у відповіді на перше питання;

1 бал – за наявність висновку і ґрунтовність у відповіді на друге питання;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бал – за охайність подання результатів.

Завдання 2 (5 балів):

1 бал – за наявність висновку і ґрунтовність у відповіді на перше питання;

1 бал – за наявність висновку і ґрунтовність у відповіді на друге питання;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бал – за охайність подання результатів.

Завдання 3 (15 балів):

3 бали – за логіку розрахунків;

3 бали – за правильне подання та використання методичного апарату;

6 балів – за арифметичну правильність розрахунків;

3 бали – за ґрунтовність висновку, охайність подання результатів.

Завдання 4 (10 балів):

0,25 бала – за логіку розрахунків;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку під час розв'язання задачі;

0,5 бала – правильне подання та використання методичного апарату;

2 бали – за арифметичну правильність розрахунку ставки;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку ставки за планом;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату;

3 бали – за арифметичну правильність розрахунку;

0,5 бала – за наявність пояснень до алгоритму розрахунку показників;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,25 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

Завдання 5 (5 балів):

1 бал – за розрахунок величини першого контракту;

1 бал – за розрахунок величини другого контракту;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку форвардного курсу;

1 бал – за охайність подання результатів та за наявність і ґрунтовність висновку.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблица 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год	Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Знання, вміння та навички щодо визначення сутності, структури, елементів світового фінансового середовища	Здатність ідентифікувати структуру світового фінансового середовища	1	Ауд.	1	Лекція	Тема 1. Система міжнародних фінансів	Робота на лекції	0,1
				1	Практичне заняття	Міжнародні фінанси та їх роль у розвитку міжнародної економіки	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,25
			3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо ідентифікації різних форм організації світового фінансового середовища	Перевірка домашніх завдань		
		1	Ауд.	1	Лекція	Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	Робота на лекції	0,1
				2	Практичне заняття	Глобальні виклики світової економіки та наслідки фінансової глобалізації	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,25
			3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо ідентифікації різних чинників світового фінансового середовища	Перевірка домашніх завдань		

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Здатність визначати курси валют та ідентифікувати різні методи котирування	2	Ауд.	1	Лекція	Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів	Робота на лекції	0,1	
			1	Семинар	Заборгованість країн та її вплив на світове фінансове середовище	Активна участь у семінарі	0,5	
		СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення величини міжнародної заборгованості	Перевірка домашніх завдань		
			Ауд.	1	Лекція	Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	Робота на лекції	0,1
		2		Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо розрахунку крос-курсу з використанням прямих та непрямих котирувань	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		Здатність обґрунтовувати монетарну та фінансову політику ЄС	3	СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку кор-курсу з використанням прямого та непрямого котирування	Перевірка домашніх завдань
Ауд.	1				Лекція	Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу	Робота на лекції	0,2
	1				Семинар	Розвиток фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу	Активна участь у семінарі	0,5
СРС	3		Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо міжнародної фінансової інтеграції	Перевірка домашніх завдань			
	Ауд.		1	Лекція	Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	Робота на лекції	0,1	
			2	Практичне заняття	Банки міжнародних розрахунків. Вибір оптимальної форми розрахунків		0,25	
Здатність обирати форми міжнародних розрахунків	3	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо вибору оптимальної форми розрахунків	Перевірка домашніх завдань		

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Здатність аналізувати платіжний баланс та виявляти чинники його змін	4	Ауд.	1	Лекція	Тема 7. Платіжний баланс країн світу	Робота на лекції	0,1
				1	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з розрахунку поточних та довгострокових операцій з капіталом	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5+5
				4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань з розрахунку поточних операцій з капіталом	Перевірка домашніх завдань	
Знання, вміння та навички щодо використання можливостей міжнародних фінансових ринків	Здатність визначати структуру міжнародних фінансових ринків	4	Ауд.	1	Лекція	Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура	Робота на лекції	0,1
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо визначення структури міжнародних фінансових ринків	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
				4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Визначення практичних завдань щодо структури міжнародних фінансових ринків	Перевірка домашніх завдань	
Знання, вміння та навички щодо використання можливостей міжнародних фінансових ринків	Здатність менеджера визначати вигідність дій під час здійснення валютних операцій	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Валютні ринки і валютні операції	Робота на лекції	0,2
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо визначення вигідності дій під час здійснення валютних операцій	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
				8	Підготовка до занять	Виконання практичних завдань щодо визначення вигідності дій під час здійсненні валютних операцій	Перевірка домашніх завдань	
Знання, вміння та навички щодо використання можливостей міжнародних фінансових ринків	Здатність визначати ефективність дій менеджера на міжнародних фінансових ринках	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Міжнародний фондовий ринок	Робота на лекції	0,2
				4	Практичне заняття	Визначення рівня доходності цінних паперів	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		7	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення рівня доходності цінних паперів	Перевірка домашніх завдань	
			Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів	Робота на лекції	0,2
		Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо визначення вартості кредитів	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Розрахунок вартості кредитів	Перевірка домашніх завдань		
		Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів	Робота на лекції	0,2	
		Ауд.	4	Практичне заняття	Міжнародна біржова та банківська торгівля дорогоцінними металами	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0 +5	
		CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Визначення вартості дорогоцінних металів	Перевірка домашніх завдань		
		Ауд.	1	Лекція	Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	Робота на лекції	0,1	
		Ауд.	1	Практичне заняття	Розрахунок вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,25	
		CPC	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	Перевірка домашніх завдань		
9	Здатність визначити вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	9	Ауд.	1	Лекція	Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку	Робота на лекції	0,1
			Ауд.	2	Практичне заняття	Колоквіум за змістовим модулем 1	Підсумкова контрольна робота	0,25+12
		CPC	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Розрахунки вартості кредитів МВФ Україні	Перевірка домашніх завдань		

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Змістовий модуль 2. Складові міжнародного фінансового середовища										
Знання, вміння та навички щодо визначення фінансової стратегії та тактики міжнародної корпорації, міжнародних банків та страхових компаній	Здатність визначати оптимальну структуру фінансів ТНК	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній	Робота на лекції	0,2		
				2	Практичне заняття	Визначення оптимальної структури ТНК	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0		
			CPC	8	Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення оптимальної структури ТНК	Перевірка домашніх завдань		
					2	Лекція	Тема 16. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними	Робота на лекції	0,2	
			Ауд.	11	4	Практичне заняття		Визначення ефективності управління короткостроковими активами міжнародних компаній, презентація	Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація	0,5+4,5
						CPC	8	Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення ефективності управління короткостроковими активами міжнародних компаній
	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 17. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії			Робота на лекції	0,2	
				2	Практичне заняття	Визначення вартості короткострокового кредитування	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0		
		CPC	8	Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення вартості короткострокового кредитування	Перевірка домашніх завдань			
				13	Ауд.	2	Лекція	Тема 18. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій	Робота на лекції	0,2
	4	Практичне заняття	Визначення ефективності довгострокових інвестицій ТНК			Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5+5			

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Здатність визначати рівні валютних ризиків ТНК, використовувати міжнародну банківську систему та систему міжнародного оподаткування		14	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Розрахунок щодо визначення ефективності довгострокових інвестицій ТНК	Перевірка домашніх завдань			
			Ауд.	2	Лекція	Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК	Робота на лекції	0,2		
				2	Практичне заняття	Визначення рівня валютних ризиків підприємств, ТНК	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0		
		CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення рівня валютних ризиків	Перевірка домашніх завдань				
		15	Ауд.	2	Лекція	Тема 20. Міжнародна банківська справа	Робота на лекції	0,2		
				4	Практичне заняття	Вибір форм та методів міжнародних розрахунків	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку форвардної маржі та форвардного курсу	Перевірка домашніх завдань			
		16	Ауд.	2	Лекція	Тема 21. Міжнародне оподаткування	Робота на лекції	0,2		
				2	Практичне заняття	Розрахунок вигідності використання офшорних центрів для ТНК, курсова робота	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0		
					CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку вигідності використання офшорних центрів для ТНК	Перевірка домашніх завдань	
		Знання, вміння та навички щодо ефективності міжнародного страхування підприємства	Здатність визначати розмір страхових платежів	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 22. Міжнародне страхування	Робота на лекції	0,2
						4	Практичне заняття	Колоквіум за змістовим модулем 2	Підсумкова контрольна робота	1,0+12
CPC	8				Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань			

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		СЕСІЯ	Ауд.		Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				8	ЕКЗАМЕН	Виконання завдань екзаменаційного білета		
			СРС	2 7	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		
ВСЬОГО годин			252	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100
							з них	
							поточний контроль	60,00
							підсумковий контроль	40,00

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11. 2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
T1, T2	T4, T3	T6, T5	T7, T8	T9, T10	T11	T12, T13, T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	40	100
0,7	1,2	0,7	5,7	1,9	0,7	7,4	1,2	5,2	1,2	5,7	1,2	0,7	1,2	1,3		
Колоквіум							Колоквіум									
12							12									

Примітка. T1, T2 ... T 12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекції	Практичні	ДЗ	Курсова	Доповідь	Презентація	Поточні КР	Колоквіум	Усього
ЗМ 1	Тема 1, Тема 2	1 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	-	0,7
	Тема 3, Тема 4	2 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
	Тема 5, Тема 6	3 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	-	0,7
	Тема 7, Тема 8	4 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	5	-	6,2
	Тема 9	5 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	-	0,7
	Тема 10	6 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
	Тема 11	7 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	-	0,7
	Тема 12	8 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	5	-	6,2
ЗМ 2	Тема 13, Тема 14	9 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	12	12,7
	Тема 15	10 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
	Тема 16	11 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	4,5	-	-	5,2
	Тема 17	12 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
	Тема 18	13 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	5	-	5,7
	Тема 19	14 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
	Тема 20	15 тиждень	0,2	0,5	-	-	-	-	-	-	0,7
	Тема 21	16 тиждень	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	1,2
Тема 22	17 тиждень	0,3	1,0	-	-	-	-	-	12	13,3	
Усього			3,5	13,0	-	-	-	-	15	24	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 12.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

12. Рекомендована література**12.1. Основна**

1. Бажанов С. Международные финансы / С. Бажанов, О. В. Буторина, Л. Н. Федякина. – Изд. "Международные отношения". 2012. – 592 с.
2. Бойцун Н. Є. Міжнародні фінанси / Н. Є. Бойцун. – К. : ВД "Професіонал", 2005. – 504 с.
3. Боринец С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини / С. Я. Боринец. – К. : Знання-Прес, 2008. – 582 с.
4. Д'якова І. І. Міжнародні фінанси / І. І. Д'якова, Ф. О. Журава, М. І. Марченко. – К. : КНЕУ, 2013. – 548 с.
5. Князь С. В. Міжнародні фінанси / С. В. Князь. – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2013. – 364 с.
6. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях : навч. посіб. / Ю. Г. Козак. – 2-е вид. – К. : ЦУЛ, 2003. – 294 с.
8. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси / Ю. Г. Козак. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 388 с.
9. Макогон Ю. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. ДНУ / Ю. В. Макогон, Н. А. Бударина. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 256 с.
10. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська. – К. : КНЕУ, 2005. – 557 с.
11. Рогач О. І. Міжнародні фінанси / О. І. Рогач. – К. : Либідь, 2003. – 784 с.

12.2. Додаткова

12. Аникин О. Б. Международные валютно-финансовые и кредитные отношения / О. Б. Аникин. – М. : Флинта, МИСИ, 2008. – 48 с.
13. Банковское дело : учебник / под ред. проф. Колесникова В. И., проф. Кроливецкой Л. П. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 1999. – 464 с.
14. Белоглазова Г. Н. Банковское дело / Г. Н. Белоглазова. – СПб. : "Питер", 2008. – 459 с.
15. Беложаров Г. Н. Финансовые рынки и финансово-кредитные институты / Г. Н. Беложаров. – СПб. : "Питер", 2013. – 384 с.
16. Боди Зви Финансы / Боди Зви, Мертон Роберт ; пер. с англ. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2000. – 592 с.
17. Боринец С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини / С. Я. Боринец. – К. : Знання-Прес, 2008. – 582 с.
18. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент : полный курс : в 2-х т. – Т. 2. / пер. с англ. под ред. В. В. Ковалева. – СПб. : Экономическая школа, 2001. – 669 с.
19. Грэттон Л. Живая стратегия: Как поместить людей в центр решения корпоративных задач / Л. Грэттон ; пер. с англ. – Днепропетровск : Баланс – Клуб, 2003. – 288 с.
20. Джон Даниэле Международный бизнес. Внешняя среда и деловая оценка / Джон Даниэле, Ли Х. Разеба. – М. : Акад. нар. х-ва. Дело, 1994. – 746 с.
21. Пономаренко В.С. Економічні та соціальні аспекти управління інвестиційною діяльністю : монографія / В. С. Пономаренко, В. М. Гриньова, Н. М. Лисиця та ін. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2003. – 180 с.
22. Карелин В. Финансы корпораций : практикум / В. Карелин. – М. : Изд. "Дашков и Ко", 2005. – 123 с.
23. Красавина Л. Н. Международные валютные и финансовые отношения / Л. Н. Красавина. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 658 с.
24. Колб Р. В. Финансовый менеджмент : учебник / Р. В. Колб, Р. Дж. Родригес ; пер. 2-го англ. изд. ; предисл. к русск. изд. к.э.н. Драчевой Е. Л. – М. : Издательство "Финпресс", 2001. – 496 с.
25. Кредитование / под ред. М. А. Гольцберга. – К. : Наукова думка, 1994. – 378 с.

26. Крушвиц Л. Финансирование и инвестиции : сборник задач и решений / Л. Крушвиц, Д. Шефер, М. Шваке ; пер с нем. под общ. ред. З. А. Сабова и А. Л. Дмитриева. – СПб. : Питер, 2001. – 320 с.
27. Лисенков Ю. Міжнародні фінанси / Ю. Лисенков. – К. : Дакор, 2009. – 86 с.
28. Максимо В. Энг Мировые финансы / В. Энг Максимо, А. Лис Фрэнсис, Дж. Мауер Лоуренс ; пер с англ. – М. : ООО Издательско-консалтинговая компания "ДеКА", 1996. – 768 с.
29. Маршалл Джон Ф. Финансовая инженерия: Полное руководство по финансовым нововведениям / Джон Ф. Маршалл, Випул К. Бансал ; пер. с англ. – М. : ИНФРА – М, 1998. – 782 с.
30. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения : учебник / под ред. Л. Н. Красавиной. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 608 с.
31. Международная торговля: финансовые операции, страхование и другие услуги / под ред. М. Гольцберг ; пер. с англ. – К. : Торгово-издательское бюро ВНУ, 1994. – 480 с.
32. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. / І. О. Піддубний, І. Е. Астахова, Л. М. Бондаренко та ін. ; за ред. проф. Піддубного І. О. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 252 с.
33. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. Пясецька та ін. ; за заг. ред. М. І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2002. – 392 с.
34. Моисеев С. Р. Международные валютные отношения / С. Р. Моисеев. – М. : Дело и сервис. 2007. – 360 с.
35. Носкова И. Я. Международные валютно-кредитные отношения : учеб. пособ. / И. Я. Носкова. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – 208 с.
36. Мишель Пembro Международные экономические, валютные и финансовые отношения / Пembro Мишель. – М. : Прогресс, 1994. – 312 с.
37. Перар Ж. Управление международными денежными потоками / Ж. Перар. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 208 с.
38. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / І. О. Піддубний, А. І. Піддубна ; за ред. проф. Піддубного І. О. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 264 с.
39. Резникова Т. А. Валютные операции : учеб. пособ. / Т. А. Резникова. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2001. – 100 с.

40. Резнікова Т. О. Міжнародні фінанси / Т. О. Резнікова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 232 с.

41. Резникова Т. А. Средства и формы международных платежей : учеб. пособ. / Т. А. Резникова. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2002. – 80 с.

42. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції : підручник / Л. В. Руденко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 616 с.

43. Рудый К. Р. Финансы внешнеэкономической деятельности / К. Р. Рудый. – Минск : Высшая школа, 2004. – 348 с.

44. Суэтин А. А. Международные валютные отношения / А. А. Суэтин. – М. : Кнорус. 2005. – 340 с.

45. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / под ред. А. А. Лобанова и А. В. Чугунова. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 786 с.

12.3. Інформаційні ресурси

46. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua/nk>.

47. Регіони України : статистичний щорічник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

48. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

49. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua/db/emitent.

12.4. Методичне забезпечення

50. Резнікова Т. О. "Міжнародні фінанси" : опорний конспект [Електронний ресурс] / Резнікова Т. О. опорний конспект. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.

51. Резнікова Т. О. Практикум з навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" [Електронний ресурс] / Т. О. Резнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.

52. Резнікова Т. О. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" [Електронний ресурс] / Резнікова Т. О. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1754>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" за Національною рамкою кваліфікацій України

71

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Система міжнародних фінансів					
Визначати структуру, етапи розвитку системи міжнародних фінансів	Сутність поняття "міжнародні фінанси" та їх складові, напрями розвитку системи міжнародних фінансів	Знання тенденцій розвитку міжнародного фінансового середовища, їх структури, основних світових фінансових потоків	Ідентифікувати ключові проблеми на світовому фінансовому ринку	Ефективно формувати напрями розвитку міжнародних фінансів та вплив на економіку України	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на світовому фінансовому ринку та напрями її розвитку
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи					
Визначати сутність глобалізації її чинники, та наслідки щодо світової економіки	Основні етапи глобалізації світових ринків, еволюції фінансової архітектури	Знання основних глобальних викликів та напрямків глобалізації світових фінансів	Проводити аналіз світової фінансової архітектури, формувати пріоритети цілей та критеріїв розвитку України на глобальному фінансовому ринку	Презентувати наслідки фінансової глобалізації, напрями формування світових фінансових потоків	Відповідальність за координацію політики країни у глобальному фінансовому середовищі
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів					
Здійснювати обґрунтований вибір фінансування на міжнародному кредитному ринку та ринку боргових цінних паперів	Характеристика міжнародного ринку кредитів та ринку боргових цінних паперів	Знання методичних основ функціонування ринку міжнародного кредиту та ринку боргових цінних паперів	Здійснювати вибір методичного інструментарію для вирішення ефективності фінансування міжнародного бізнесу	Презентувати результати вибору найбільш ефективного варіанту фінансування економіки України	Самостійно приймати ефективні рішення та відповідати за адекватність вибору варіантів фінансування країни

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.					
Формувати напрями розвитку світової валютно-фінансової системи	Сутність передумов формування світової валютно-фінансової системи	Знання основних елементів світової валютно-фінансової системи	Здійснювати обґрунтування можливості використання світової валютно-фінансової системи	Ефективно формувати місце України в світовій валютно-фінансовій системі	Приймати ефективні рішення та відповідати за надійність дій на міжнародному валютно-фінансовому ринку
Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу					
Визначення умов формування Європейського валютного союзу	Поняття "інституціоналізація" валютної інтеграції в Західній Європі	Знання економічного підґрунтя та етапів європейської валютної інтеграції	Формувати структуру Європейської системи центральних банків	Презентувати грошово-кредитну політику Європейського центрального банку	Самостійно формулювати критерії валютно-фінансової інтеграції. Відповідати за адекватність фінансової регламентації
Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади					
Обирати найбільш ефективну форму міжнародних розрахунків	Сутність та класифікація міжнародних розрахунків	Знання міжнародних розрахунків як елемента міжнародної валютної системи	Обґрунтовувати вибір найбільш ефективної форми міжнародних розрахунків в міжнародному бізнесі	Презентувати вигоди та недоліки кожної форми розрахунків у міжнародному бізнесі	Приймати ефективні фінансові рішення менеджменту компанії на міжнародному фінансовому ринку
Тема 7. Платіжний баланс країн світу					
Проводити аналіз міжнародного платіжного балансу	Поняття міжнародного платіжного балансу	Знання стандарту та елементів міжнародного платіжного балансу	Визначати взаємозв'язок міжнародного платіжного балансу країни та розвитку економіки	Презентувати основні переваги запису операцій у міжнародному платіжному балансі	Приймати ефективні управлінські рішення щодо рівноваги міжнародного платіжного балансу
Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура					
Визначати оптимальний механізм дії світового фінансового ринку	Сутність та класифікація міжнародних фінансових ринків	Знання видів операцій на міжнародних фінансових ринках та його структури	Обґрунтовувати функції міжнародних фінансових ринків та визначати особливості його функціонування	Презентувати роботу основних фінансових центрів у режимі реального часу	Приймати ефективні фінансові рішення менеджменту компанії на міжнародному фінансовому ринку

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Валютні ринки і валютні операції					
Визначати механізм діяльності валютних ринків	Визначення понять "валютних позицій", спеціалізації валютних ринків	Знання техніки здійснення основних видів валютних операцій, формування валютних курсів та видів котирування	Оцінювати рівень форвардної маржі та форвардного курсу. Розраховувати очікуваний вигреш щодо валютної операції	Презентувати діяльність європейської валютної біржі	Брати відповідальність за точність і коректність проведених валютних операцій
Тема 10. Міжнародний фондовий ринок					
Ідентифікувати підприємницькі ризики	Поняття "міжнародний фондовий ринок" та його види	Знання структурних сегментів міжнародного ринку цінних паперів та його валютної структури	Обґрунтовувати основні напрями розвитку міжнародного ринку цінних паперів в різних країнах	Презентувати ефективну стратегію підприємства на міжнародному фондовому ринку	Відповідальність за точність і коректність рішення з формування міжнародного портфеля цінних паперів
Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів					
Визначати оптимальні рішення щодо міжнародного кредитування	Сутність, форми, та види міжнародного банківського кредитування	Знання суб'єктів та інструментів міжнародного ринку банківських кредитів	Обґрунтовувати ціни активів на ринку міжнародних банківських кредитів	Презентувати ціни міжнародного синдикованого кредиту і винагороди учасників	Відповідальність за точність і коректність прийнятого цінового рішення щодо кредитів
Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів					
Визначати оптимальні рішення щодо міжнародного ринку дорогоцінних металів	Поняття "дорогоцінний метал", основні види дорогоцінних металів	Знання підходів до формування міжнародного ринку дорогоцінних металів	Використовувати елементи біржової гри в процесі визначення оптимального рішення на міжнародному ринку дорогоцінних металів	Ефективно формувати стратегію щодо розробки та реалізації рішень на міжнародному ринку дорогоцінних металів	Приймати ефективні управлінські рішення в умовах динамічного міжнародного ринку дорогоцінних металів
Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)					
Здійснювати оцінку ефективності міжнародних портфельних похідних цінних паперів	Ф'ючерсна біржа та операції з міжнародними похідними цінними паперами	Знання критеріїв обґрунтування та прийняття інвестиційних рішень щодо формування портфеля похідних цінних паперів	Здійснювати оцінку ефективності портфельних похідних цінних паперів. Визначати ступінь ризику портфеля	Презентувати "уповільнені" свопи і свопи з метою пролонгування позиції	Управління діями щодо формування оптимального портфеля цінних паперів

1	2	3	4	5	6
Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку					
Визначати дієвість співпраці України із зарубіжними донорами на двосторонній та багатосторонній основі	Сутність співпраці України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями	Розуміння необхідності позик України на міжнародному ринку капіталів	Визначати шляхи реформування державної грошово-кредитної політики України	Презентувати результати визначення якісної оцінки ступеня ризику	Відповідальність за точність і коректність результатів розрахунків міжнародних кредитів
Тема 15. Фінанси транснаціональних компаній					
Здійснювати оцінку ролі транснаціональних компаній в світовому фінансовому середовищі	Принципові положення особливості управління ТНК на міжнародних ринках	Знання фінансової структури ТНК, принципів управління фінансуванням міжнародних операцій	Обґрунтовувати основні напрямки розвитку ТНК на міжнародному фінансовому ринку	Презентувати результати використання трансфертного ціноутворення діяльності ТНК	Відповідальність за точність і коректність результатів трансфертного ціноутворення
Тема 16. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними					
Визначати необхідність та передумови інтернаціоналізації фінансових трансакцій	Основні положення розробки політики глобальних трансферів ТНК	Знання сутності механізмів внутрішньокорпоративного руху фондів, внутрішньо-фірмових фінансових трансакцій ТНК	Визначати елементи механізму внутрішньо-фірмових фінансових трансакцій ТНК	Презентувати стратегію формування основних джерел короткострокового фінансування міжнародних операцій	Відповідальність за точність і коректність результатів
Тема 17. Міжнародне короткострокове кредитування транснаціональної компанії					
Обирати найбільш ефективну форму короткострокового фінансування міжнародних операцій ТНК	Стратегія короткострокового фінансування міжнародних операцій ТНК	Знання потенційних джерел фінансування іноземного підрозділу ТНК та цілей фінансування	Визначати основні форми внутрішньокорпоративного фінансування та банківського короткострокового фінансування та оцінку ефективності кожного виду	Презентувати євровалютні інструменти короткострокового фінансування та їх особливості	Відповідальність за точність і коректність результатів розрахунків ціни короткострокового фінансування ТНК
Тема 18. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій					
Аналізувати мотиви здійснення довгострокових іноземних інвестицій	Поняття та методологічні аспекти аналізу довгострокових іноземних інвестицій	Знання визначення довгострокових іноземних інвестицій, оцінка їх обсягу, якісні характеристики іноземних інвестицій	Здійснювати оцінку ефективності іноземних інвестицій ТНК	Презентувати глобальні світові потоки іноземних інвестицій	Приймати рішення в умовах, що потребують застосування нових підходів до оцінювання ризиків іноземних інвестицій

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 19. Управління валютними ризиками ТНК					
Формувати напрями зниження ступеня валютних ризиків діяльності ТНК та ТНБ	Сутність процесу управління конверсійними та трансляційними валютними ризиками	Знання основних внутрішніх та зовнішніх методів впливу на ступінь валютного ризику	Здійснювати оцінку вартості додаткової інформації про наявну проблему. Здійснювати хеджування валютного ризику	Презентувати результати зниження ступеня валютного ризику	Приймати рішення у складних умовах, що потребують застосування нових підходів до оцінювання валютних ризиків
Тема 20. Міжнародна банківська справа					
Аналізувати ефективність діяльності банківської системи	Структура міжнародної банківської системи, банківські операції	Знання функції механізму фінансово-кредитної діяльності та інструментів міжнародної банківської системи	Здійснювати оцінку перспектив приєднання українських банків до міжнародних платіжних систем	Презентувати БМР як форум для міжнародного валютного та фінансового співробітництва	Відповідальність за точність і коректність результатів вартості фінансування
Тема 21. Міжнародне оподаткування					
Формувати напрями ефективної податкової політики країни	Сутність процесу оподаткування, його принципи, види	Знання основних податкових угод, види податків, особливості оподаткування ТНК	Здійснювати оцінку перспектив впливу оподаткування на розвиток економіки країни	Презентувати різні форми офшорних центрів ТНК	Відповідальність за точність і коректність результатів розрахунків податків
Тема 22. Міжнародне страхування					
Визначати значення розвитку страхування як складової світової фінансової системи	Сутність міжнародного страхування, механізм його функціонування	Знання основних страхових операцій та інвестиційного потенціалу страхової галузі	Здійснювати оцінку міжнародного регулювання страхової діяльності та щільність страхового покриття по країнам і в Україні	Презентувати розмір страхових внесків за регіонами та організаціями	Відповідальність за точність і коректність результатів вартості страхування

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	19
5. Теми та плани семінарських занять.....	21
6. Теми практичних занять.....	22
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	25
7. Самостійна робота.....	26
7.1. Курсова робота.....	31
7.2. Теми курсової роботи.....	34
7.3. Контрольні запитання для самодіагностики.....	37
8. Індивідуально-консультативна робота.....	46
9. Методи навчання.....	46
10. Методи контролю.....	51
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	59
12. Рекомендована література.....	67
12.1. Основна.....	67
12.2. Додаткова.....	68
12.3. Інформаційні ресурси.....	70
12.4. Методичне забезпечення.....	70
Додатки.....	71

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ"
для студентів напряму підготовки
6.030503 " Міжнародна економіка"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач **Резнікова** Тетяна Олександрівна

Відповідальний за випуск *Піддубний І. О.*

Редактор *Ковальчук М. А.*

Коректор *Ковальчук М. А.*

План 2015 р. Поз. № 49 ЕВ. Обсяг 77 с.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*